

Q&A

Debat raadsvergadering donderdag 21 oktober 2021 over publicatie NRC
en eventuele persvragen en interviews

Versie 1.2 donderdag 21 oktober – 16:00 uur

---

1. Aanleiding

a. Wat was de (concrete) aanleiding van het inschakelen van NTA?

Dat was een combinatie van enerzijds de landelijke achtergrond en context (terroristische dreiging, uitreizigers, aanslagen) en een Rijksoverheid die aandrong op een lokale aanpak van radicalisering en extremisme en anderzijds lokale zorgen over salafistische elementen in Veenendaal op basis van informatie politie en veiligheidsdiensten en zorgen uit de lokale gemeenschap over ontwikkelingen en dynamiek in Veenendaal zelf. (Conform tekst RIB.)

b. Welke signalen van radicalisering waren er?

Uitreizen door jongeren ook in Veenendaal, verschillende mediaberichtgeving over salafistische predikers of radicale moslims in Veenendaal en vertrouwelijke berichten van politie en veiligheidsdienst dat Veenendaal een landelijk knooppunt zou zijn. We werden ook door 'diverse organen' geattendeerd op dwarsverbanden en een mogelijke salafistische dreiging. (Conform RIB).

c. In hoeverre waren de moskeebesturen op de hoogte van signalen van radicalisering?

Zorgen over ontwikkelingen en dynamiek binnen (kleine delen van) het netwerk in Veenendaal kwamen ook uit de gemeenschap zelf.

d. Waarom niet samen met de moskeebesturen opgetrokken bij de bestrijding van radicalisering?

Er is de laatste jaren een goede samenwerking met de besturen van de moskeeën in Veenendaal. Alle actoren streven er naar om gezamenlijk bij te dragen aan de veiligheid en het welzijn van alle Veenendalers. Het besluit tot het laten maken van een netwerkanalyse is echter níét met de moskeebesturen gedeeld (zoals eerder opgemerkt en toegelicht) vanwege de vertrouwelijkheid van het onderzoek en ter bescherming van de veiligheid van de betrokken actoren.

- e. Is er op enigerlei wijze, direct of indirect, door het rijk, de politie of het OM aangedrongen op het onderzoek? En is hierbij ook meer of minder dringend geadviseerd om dit onderzoek te laten verrichten door bureau NTA?

In maart 2013 verhoogt de NCTV het dreigingsniveau in ons land. In de jaren daarna blijven NCTV en AIVD waarschuwen voor toenemende salafistische invloeden. In 2014 kwam het actieprogramma Integrale aanpak Jihadisme van het Rijk tot stand. Er werd door het Rijk meermaals aangedrongen bij gemeenten om te komen tot een lokale aanpak. Vanuit het VNG werd geadviseerd om het in beeld brengen van de lokale situatie. Het besluit tot het onderzoek is uiteindelijk een lokale aangelegenheid maar er was een nadrukkelijke oproep vanuit de rijksoverheid en diverse organen om te komen tot een lokaal actieprogramma. Door de NCTV is het bureau NTA voorgedragen als mogelijk partij voor het verrichten van de lokale scan. Overigens is het voor een goed begrip van belang (nogmaals) te benadrukken dat het hier een 'foto', een scan, van de lokale situatie gaat een zeer zeker niet om een veiligheidsonderzoek. Een veiligheidsonderzoek behoort niet tot de bevoegdheden van de burgemeester.

2. Vertrouwensbreuk

- a. Komt het nog goed tussen de gemeente en de moskeeën?

We gaan er als gemeente alles aan doen om het vertrouwen en de relatie te herstellen. We begrijpen heel goed dat de berichtgeving van het NRC iets heeft los gemaakt en betreuren dit ten zeerste. We gaan op korte termijn met een afvaardiging van moskeeën in gesprek. We hebben de afgelopen dagen diverse malen contact gehad met de besturen/contactpersonen van de moskeeën. Er is aan de zijde van de moskeeën geen behoefte aan een fysieke afspraak nog voor de raadsvergadering maar deze afspraak zal na vandaag snel gemaakt worden.

- b. Waarom niet open afgestemd met de moskeebesturen over het onderzoek doen naar radicalisering?

Vanwege een sterk gepolariseerd onderzoeksveld, de wens een objectief en betrouwbaar onderzoek te doen zonder maatschappelijk wenselijke kleuring en het gegeven dat sommige actoren niet gebaat zouden zijn bij het onderzoek. Op advies van de NTA is ervoor gekozen om zo weinig mogelijk personen buiten en binnen het gemeentehuis te informeren over het op handen zijnde onderzoek om mogelijke externe beïnvloeding zo veel mogelijk tegen te gaan.

- c. Mogelijk verwant vraagstuk: is dit ook de reden dat er geen Islamitische school in Veenendaal mag komen? Vertrouwt de gemeente de Islamitische gemeenschap niet?

Dat staat los van elkaar. Aanvragen voor een islamitische school in Veenendaal zijn vanwege procedurele argumenten tot nu toe afgewezen. [REDACTED] IV [REDACTED]

3. Illegale onderzoeksmethoden

- a. Verklaart de gemeente ook dat er geen illegale onderzoeksactiviteiten hebben plaats gevonden?

Met NTA is aan de voorkant afgesproken dat het onderzoek en de onderzoeksmethode moeten voldoen aan de toen geldende wettelijke kaders en privacyregels. Er is eerder geen reden geweest eraan te twifelen dat het NTA zich heeft gehouden aan deze afspraak. NTA is een gerenommeerde partij. Rijksoverheid, rechtbanken, etc deden en doen een beroep op hen.

Nog steeds geldt dat NTA verklaart dat binnen de kaders is geacteerd en dat bijvoorbeeld van infiltratie geen sprake is. Bij uitvoering van het onderzoek is gebruik gemaakt van wetenschappelijke publicaties, perspublicaties, open bronnen en interviews met deskundigen, aangevuld met veldonderzoek. Onderzoekers zijn volgens NTA niet in moskeeën geweest. Zij hebben wel deelgenomen aan openbare publieke activiteiten, zoals online-gebedsdiensten, bijeenkomsten, en online-lezingen.

Overigens is het voor een goed begrip van belang (nogmaals) te benadrukken dat het hier een 'foto', een scan, van de lokale situatie gaat een zeer zeker niet om een veiligheidsonderzoek. Een veiligheidsonderzoek behoort niet tot de bevoegdheden van de burgemeester.

- b. Had de gemeente beter toezicht op de activiteiten van NTA kunnen houden?

Wanneer je als gemeente expertise inhuurt die je zelf niet in huis hebt, aan de voorkant duidelijke afspraken maakt over de inzet en werkwijze en er sprake is van een gerenommeerd bedrijf, mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat een dergelijke partij zijn werk doet zoals afgesproken. We hebben in de tijd van het onderzoek en de jaren daarna ook geen signalen ontvangen dat NTA zich niet hield aan de afspraken.

Natuurlijk betreuren we dat berichtgeving van NRC suggereert dat NTA zich niet aan de afspraken zou hebben gehouden en de onrust en woede die dit heeft opgeroepen. (Overigens wijzen wij er (nogmaals) op dat NTA in reactie op de publicaties in het NRC heeft aangegeven zich aan de toen vigerende wet- en regelgeving te hebben gehouden).

c. Was de gemeente op de hoogte van de gebruikte onderzoeksmethoden?

Vooraf zijn hier afspraken over gemaakt. Deze afspraken hielden in dat de methoden binnen de wet- en regelgeving passen. Hierover is voorafgaande aan de start van het onderzoek nadrukkelijk gesproken. NTA heeft toendertijd maar ook nu in reactie op de publicaties in NRC verklaard dat zij zich in het onderzoek hebben gehouden aan wet- en regelgeving. In dit verband is het goed er (nogmaals) op te wijzen dat het onderzoek gericht was op het maken van een foto van de situatie in Veenendaal in 2018 en dat het geen onderzoek was naar personen en dat het evenmin een veiligheidsonderzoek betrof.

d. Werkte de gemeente samen met de NCTV?

Ja. NCTV heeft m.b.t. verschillende onderwerpen in het veiligheidsdomein een rol (denk ook aan rampenbestrijding en crisisbeheersing). NCTV geeft gemeenten ook advies en ondersteunt. Als gemeente maken wij bovendien gebruik van versterkingsgelden radicalisering.

4. Openbaarheid rapport

a. Kunnen we het rapport inzien?

Raadsleden kunnen onder geheimhouding grote delen van het rapport inzien. Sommige informatie kan vanwege een veiligheidsbelang of vanwege privacy niet gedeeld worden.

b. Worden er personen genoemd?

Ja. Van belangrijke deskundigen, personen die een centrale rol hebben binnen de religieuze stromingen wereldwijd tot personen die verbonden zijn aan islamitische organisaties in Veenendaal.

c. Wat is er met de uitkomsten gedaan?

De uitkomsten van het onderzoek hebben bijgedragen aan versterking van onze informatiepositie en zicht op lokale netwerken en dynamiek. Naast andere bronnen heeft het beeld geholpen beleid te vormen en de lokale aanpak verder vorm te geven. De aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren kwamen zijn dan ook meegenomen in invulling van de in het IVP 2019-2022 opgenomen prioriteit om polarisering en radicalisering tegen te gaan.

- d. Hoe kan de gemeente iets met de uitkomsten hebben gedaan als niemand het rapport kende?

Naast de toenmalige burgemeester zijn er zéér beperkt aantal medewerkers op de hoogte (geweest) van de inhoud van het rapport. Deze medewerkers hebben de kennis gebruikt voor vervolgactiviteiten onder verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder.

Mogelijke vervolgvraag: welke vervolgactiviteiten, zie 5e

- e. Leidden de onderzoeksresultaten tot zorg?

De resultaten bevestigden en vulden de reeds bestaande beelden aan over de situatie in Veenendaal.

5. Wie was waarvan op de hoogte?

- a. Waarom is de raad niet geïnformeerd?

In overleg met het bureau NTA en vanwege de grote waarschijnlijkheid dat het onderzoeksresultaat vanwege (nationale) veiligheid, wet- en regelgeving en lokale verhoudingen niet gedeeld kan worden, is er toe besloten het onderzoek en het onderzoeksrapport vertrouwelijk te houden. Het mede op de resultaten van het onderzoek gebaseerde beleid en de algemene tendensen van radicalisering zijn met uw raad besproken, o.a. tijdens een raadsavond op 3 september 2019. In aanwezigheid van NTA.

- b. Wanneer is het voltallige college geïnformeerd?

Het college is niet vooraf gekend in de opdracht voor het onderzoek. Dit berustte op een Burgemeestersbesluit. Na afloop van het onderzoek heeft de burgemeester ondersteunt door het NTA op 18 september 2018 het college OP HOOFDLIJNEN bijgepraat over de situatie in Veenendaal zonder het onderzoeksrapport op enigerlei wijze te delen met het college.

- c. Wist de locoburgemeester hiervan?

Zie antwoord hiervoor.

- d. Welke ambtenaren wisten dit?

De portefeuillehouder is en blijft verantwoordelijk voor hetgeen gedaan of niet gedaan wordt door medewerkers van de gemeente. Het aantal medewerkers dat kennis heeft van de opdracht aan NTA en van het onderzoeksrapport is uiterst beperkt; minder dan de vingers van één hand.

c Was de opdracht voor het onderzoek en/of de resultaten van het onderzoek bekend bij de lokale veiligheidsdriehoek (burgemeester, politie, OM)?

Ja, in september 2018. Ter is een toelichting gegeven op het onderzoek en de uitkomsten d.m.v. een presentatie van NTA.

d Wie heeft dit betaald?

De Netwerkanalyse is betaald uit de zogenoemde versterkingsgelden die de gemeente van het Rijk heeft ontvangen via de NCTV.

e Welke vervolgacties zijn genomen nadat het rapport is gepresenteerd.

De uitkomsten van het onderzoek hebben bijgedragen aan versterking van onze informatiepositie en zicht op lokale netwerken en dynamiek. Naast andere bronnen heeft het beeld geholpen beleid te vormen en de lokale aanpak verder vorm te geven. De aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren kwamen zijn dan ook meegenomen in invulling van de in het IVP 2019-2022 opgenomen prioriteit om polarisering en radicalisering tegen te gaan.

Kanttekening hierbij is dat de bruikbaarheid van de 'foto' beperkt is. NTA spreekt zelf over twee jaar maximaal. Het onderzoek is voorjaar 2018 afgerond.

6. Overige vragen

a. Wordt er momenteel ook nog onderzoek door de gemeente of in opdracht van de gemeente gedaan?

Nee.

b. Is er met het onderzoek niet getreden in de scheiding van kerk en staat?

Het is belangrijk om het uitgangspunt van de scheiding van kerk en staat zorgvuldig te bewaken. Zodra hierover discussie kan ontstaan dan dient de afweging nadrukkelijk te worden gemaakt. Het hier besproken onderzoek en beleid richting zich echter niet op religie of kerk maar op veiligheid, radicalisering en polarisatie.

c. Zegt u met uw antwoorden eigenlijk dat Taubah liegt?

(Onder verwijzing naar de brief van Taubah).

Helaas moeten we vaststellen dat de vertegenwoordigers van Taubah andere herinneringen hebben dan de gemeente en het NTA. Deels gaat het hierbij ook om belevingen en die kunnen én verschillen én worden gekleurd door de tijd en door latere ontwikkelingen.

- d. Bent u bereid om voor de raad het hele rapport ter inzage te leggen?

Er zijn twee redenen waarom wij het gehele rapport, ook niet onder oplegging van geheimhouding, kunnen vrijgeven. Ten eerste om veiligheidsredenen voor zo wel Nederland als instellingen in Veenendaal. Ten tweede omdat het rapport eigendom is van NTA en NTA voor het vrijgeven van het rapport geen toestemming geeft.

- e. Bent u bereid de geanonimiseerde versie van het onderzoeksrapport voor iedereen vrij te geven?

Ik begrijp dit pleidooi maar dit is niet mogelijk. Het rapport is eigendom van NTA en NTA geeft hiervoor geen toestemming. Het motief van NTA is dat ook deze versie nog informatie bevat die nadelig kan zijn voor de veiligheid van (instellingen in) Nederland.

IV

- f. Steunt u een motie om een onderzoek te (laten) verrichten naar de werkwijze van NTA in Veenendaal?

Ik begrijp een dergelijke oproep om zo een beter licht te laten schijnen op de uiteenlopende belevingen van het onderzoek door de verschillende betrokkenen. Het is echter de vraag of een dergelijk onderzoek veel nieuwe inzichten zal opleveren omdat het een onbevangen medewerking vergt van alle betrokkenen. Dat is na voorgaande gebeurtenissen niet echt meer te verwachten. Daarnaast zal een onderzoek ook belemmerd worden doordat veel informatie geheim is.

Wellicht dat een landelijk onderzoek naar de aanpak van Rijk en gemeenten in de breedte iets meer op kan leveren.

[REDACTED]

- [REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]
- [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

██████████

_____

_____

(b) (5) DPP, (b) (5) ACP

_____

_____

_____

_____

[REDACTED]

IV